

Chelydra serpentina osceola in een buitenterrarium

Om eens een lans te breken voor een reptielengroep welke in mijn ogen te weinig aandacht krijgt in *Lacerta*, nu dan toch maar eens een pennenvrucht van mijn kant. Zelf houd ik al ongeveer vijftien jaar een aantal verschillende waterschildpadden. Vandaar mijn keus om eens een artikel over mijn ervaringen met een van mijn schildpadden te schrijven, en wel over één van mijn favorieten, mijn mannetje Florida Bijtschildpad, bij mij en anderen beter bekend als

Mr. Jaws.

Joris Drubbel
0297-242119

Ik hoop ermee aan te tonen dat schildpadden, en bovenal de bijtschildpadden, mits correct gehuisvest, toch heel interessante dieren zijn voor de reptielenhouder en zeker een kans verdienen. Let wel: Grote bijtschildpadden kunnen heel

agressief en gevaarlijk zijn, indien de eigenaar niet precies weet hoe hij of zij het dier moet behandelen. Zelfs jeugdige dieren kunnen een pijnlijke beet bezorgen die onmiddellijke medische zorgverlening kan vereisen.

In den beginne

Als hummeltje van een centimeter of drie heb ik hem indertijd in de jaren '90 gekocht bij een reptielenzaak. In zijn beginjaren is hij gehuisvest geweest in steeds groter wordende aquaria. Tot aan mijn verhuizing in 2005 naar mijn huidige appartement zat hij in een aquarium van 100x40x40 centimeter. En dat werd toch echt te klein, zeker daar de decoratiestukken regelmatig werden 'verschoven' naar het door hem gewenste plekje. Het door een glazen bak zien stuiteren van een brok steen van een kilootje of wat is geen pretje. Ook in het donker een lamp boven de bak aandoen en gewoon de kaken vlak onder je horen 'snappen' is geen ervaring die je elke dag mee wilt maken, dus dat moest allemaal anders in de nieuwe huisvesting. Omdat ik ging samenwonen, had mijn vriendin ook nog een inbreng, die zich meestal liet samenvatten tot de zin: 'Dat beest komt er niet meer in hoor!!!'. Ik wilde zelf ook wat grotere huisvestingen voor de bijtschildpad en de roodwangen, dus dat werd een buitenverblijf. Na een lang proces van zoeken, wikken en wegen is de uiteindelijke huisvesting gebouwd op mijn dakterras (DRUBBEL, 2006).

De huisvesting

De uiteindelijke keuze voor de buitenverblijven is een constructie van een tweetal vijverbakken en een kas geworden. De twee vijverbakken hebben de volgende afmetingen (l x b x h): 2,16 meter bij 1,21 meter bij 0,5 meter. Tussen de bakken is een tussenstuk waar de elektrische apparatuur (filter en verwarming) staat. De lage kas is 60 cm hoog aan de achterkant en loopt langzaam af naar beneden en beslaat de gehele bakopstelling (meer dan 4 meter dus). Alle dekramen kunnen worden

opgezet op warme dagen, zodat ook ongefilterd zonlicht de dieren in de kas kan bereiken. Door middel van een vijverpomp en filter van het merk Velda, met ingebouwde UV-C lamp om de algenvorming tegen te gaan, kan ik de verblijven snel filteren dan wel leegpompen in de afvoerput die reeds aanwezig was en door de tuinslang aan te sluiten zijn de bakken weer snel schoongespoten en gevuld met schoon water. Op een grote vijvermand heb ik een grote platte steen geplaatst die kan dienen als zonplaat. Door aan een kant de vijvermand vrij te laten kunnen hier siergrassen en rietplanten groeien. Dit is overigens alleen gelukt bij de bak van de bijtschildpad. In de andere bak worden de planten door de roodwangen en een zaagrug eruit gewalst en stuk geveten.

Mijn Florida Bijtschildpad

Mijn bijtschildpad heeft momenteel een lengte van zo'n 30 centimeter gemeten over het rugschild ('Straight Carapax Length', SCL). De doorsnee volwassenen afmetingen zijn zo'n 35 centimeter, maar er zijn exemplaren die 45 centimeter SCL en groter meten. Bovendien kunnen mannetjes groter worden dan de vrouwtjes. Ik verwacht dan ook nog een lichte groei in de komende jaren. Door de massieve kop en de zeer lange staart en brede bouw van het rugschild komen de dieren al snel groter over dan ze daadwerkelijk zijn. Fabels over reusachtige bijtschildpadden zijn er altijd en soms worden ze ook nog eens verward met hun grote 'neef' de alligatorschildpad (*Macrochelys temminckii*). Iedere reptiëfan kent wel de uitzendingen van Animal Planet waar fervente krokodillenjagers en herpetologen ook een uitstapje naar de bijtschildpadden en alligatorschildpadden maken. En gezegd

Bijtschildpadden

Bijtschildpadden komen voor in een groot gebied: van oostelijk Noord-Amerika tot Canada – in het zuiden tot aan Ecuador. Zij zijn ook geïntroduceerd in Californië. Deze soort is grotendeels vleesetend met een natuurlijk dieet dat voornamelijk steunt op vis, aas, slakken, schaaldieren, salamanders en zelfs andere schildpadden. Als hij daar echt zin in heeft zal de Bijtschildpad ook wat plantenmateriaal eten inclusief eikels, terwijl ook visrestanten niet versmaad worden. De noordelijke dieren zijn zeer wel bestand tegen de kou en zijn zelfs onder het ijs nog actief. Hoe zuidelijker, hoe minder koude-tolerant de dieren worden.

De vier ondersoorten:

Chelydra serpentina acutirostris, Ecuadoriaanse/ Zuid-Amerikaanse Bijtschildpad

Chelydra serpentina rossignonii, Mexicaanse / Centraal (Midden) Amerikaanse Bijtschildpad

Chelydra serpentina osceola, Florida Bijtschildpad

Chelydra serpentina serpentina, Gewone Bijtschildpad

Typische kop van de florida bijtschildpad, let op de vele huidstekeltjes.
De Florida bijtschildpad van de auteur.

Boven: Plastron.

Onder: Indicatie van de kopgrootte van een bijtschildpad uit Ecuador (foto FERRY GRUNEWALD)

moet worden, de exemplaren die zij laten zien zijn enorm. Wellicht dat de in de literatuur aangegeven maximale grootte inderdaad maar eens moet worden onderzocht en wellicht moet worden herzien. Ik vind dat het gedrag van mijn schildpad is veranderd sinds hij in zijn grote onderkomen zit. Was hij eerst op alles en iedereen kwaad en probeerde hij door het glas heen bezoekers of mijn katten te grazen te nemen, sinds hij in de vijverbak zit en dus geen langslopende figuren meer ziet, is hij veel rustiger. Nu ligt hij vaak in een hinderlaag op eten te wachten of is juist heel actief aan het jagen. Met mooi weer geniet hij zichtbaar van de warme zonnestralen en heel af en toe is hij zelfs aan het 'basken'. Het hele gedrag is veel natuurlijker geworden en dit is fantastisch om te bestuderen of simpelweg van te genieten. Daarnaast vind ik het onderhoud van de kas-opstelling, vijverbakken en de dieren zelf echt een heerlijke hobby en een uitstekende manier om mij buiten lekker te ontspannen. Al zeg ik het zelf, ik ben zeer tevreden over mijn opstelling.

Voeding

Uit de nabijgelegen poldersloten haal ik veel waterplanten die zowel als bijvoer (voornamelijk bij de sierschildpadden in de andere bak) dienen als ter decoratie en schuilplaats. Dat deze waterplanten

Tweemaal portret *Chelydra serpentina acutirostis* uit Ecuador (foto's FERRY GRUNEWALD)

Boven: Binnen in het buitenverblijf. Rechterpagina: overzicht van het buitenverblijf.
Onder: Ook bijtschildpadden zonnen graag!

ook voor verrassingen kunnen zorgen, bleek wel toen er opeens ook kikkers en visjes in mijn bak zaten. Deze diertjes zijn als kuit en dril met de planten meegekomen en verder in de bak tot wasdom gekomen. Tot mijn verbazing zaten die kikkers er bij een laatste controle in november 2005 nog steeds doodleuk bij. De bijtschildpad liet ze (vooralsnog?) met rust. Ook de kleine visjes (baarsjes) waren gegroeid. Deze kikkers en visjes verrichten overigens een grote rol in het opruimen van de vele muggen en vliegjes die zich in de kas ophouden. In februari 2006 waren de eerste kikkers alweer uit winterslaap en waren alweer door de bak aan het rondstruinen. De bijtschildpad daarentegen was nog zeer sloom en sliep de meeste uren van de dag. Door de koude maand maart was ook in deze maand nog niets te beleven.

Qua voer pas ik mij zoveel mogelijk aan de natuurlijke omstandigheden aan. Dus veel water- en landslakken, wormen en wat vis en wat er nog meer in de waterplanten zit. Als bijvoeding ontbreekt het commerciële voedsel niet en regelmatig geef ik van die grote gedroogde garnalen en vissen en voedersticks van onder andere JBL en stukjes mager soepvlees. Ook een pinkie of hele muis gaat er altijd in als koek.

Bij de noodzakelijke controles van het dier is het altijd oppassen. Toen de schildpad nog in een aquarium zat, was de controle eenvoudiger door hem simpelweg door het glas heen te bekijken en door middel van wat duw- en trekwerk hem in dusdane posities te manoeuvreren dat alle kanten konden

Summary

Keeping turtles in a greenhouse

The author describes the husbandry of an adult Florida snapping turtle (*Chelydra serpentina osceola*) in its outdoor enclosure, a pond within a greenhouse. The keeping and feeding of the turtle and the maintenance of the pond is described. The author states that turtles, and specifically snapping turtles, make great animals for herpetologists to keep and study. The behaviour of a snapping turtle in a pond like this gives a good impression of the behaviour in the wild and therefore a great study-object at home.

worden bekeken. Nu in de vijverbak gaat dat niet en moet ik het dier uit de bak tillen. Doe dit echter nooit aan de staart alleen, door een beschadiging aan de staartwortel die zo kan ontstaan schijnen de dieren zelfs te kunnen overlijden. Zelf grijp ik hem aan de achterkant van het rugschild beet en schuif dan mijn vingers onder de staart en het buikschild. Door hem dan omhoog te liften en met de andere hand het rugschild beet te houden, lukt het aardig het dier uit de bak te krijgen. Altijd oppassen voor de lange nek en scherpe nagels...

Literatuur

DRUBBEL, J., 2006. Het houden van schildpadden in een tuinkas. *Trionyx* 4 (2): 52-55.